Opgesteld door: Lisette Uiterwijk (Kennismakelaar Kennisrotonde)
Vraagsteller: beleidsadviseur mbo-instelling
Geraadpleegde expert(s): Jeroen Onstenk (Inholland) Niek van den Berg (Aeres Hogeschool)

Kennisrotonde. (2018). *Is het waar dat het inzetten van een app waarbij mbo-studenten tijdens hun stageperiode dagelijks opdrachten krijgen gericht op theoretische vakinhoud, bijdraagt aan leer- en toetsresultaten wat betreft vakinhoud?* (KR. 354) Den Haag: Kennisrotonde.
9 april 2018

Vraag

Is het waar dat het inzetten van een app waarbij mbo-studenten tijdens hun stageperiode dagelijks opdrachten krijgen gericht op theoretische vakinhoud, bijdraagt aan leer- en toetsresultaten wat betreft vakinhoud?

Kort antwoord

Er is geen wetenschappelijk onderzoek gevonden dat specifiek ingaat op het inzetten van een app waarbij studenten tijdens een stageperiode opdrachten krijgen die gericht zijn op theoretische vakinhoud. De studies die gevonden zijn en raakvlakken vertonen met deze vraag geven aan dat het werken met WhatsApp of scoial media de betrokkenheid van studenten vergroot en het leren van studenten buiten de lesuren wordt gecontinueerd. Nadelen zijn de extra tijdsinvestering, de mogelijk nadelige invloed op formele schrijfvaardigheid van studenten en de hoeveelheid irrelevante berichten die digitaal gedeeld worden. Specialisten geven aan dat het belangrijk is om de theorie te koppelen aan de praktijk waar de studenten op dat moment mee bezig zijn en daarnaast tweezijdige communicatie mogelijk te maken.

Toelichting antwoord

Aanleiding

Studenten in het mbo wisselen vaak periodes van theorielessen op school af met periodes waarin stage wordt gelopen. De vraagstellers constateren dat de theoretische kennis bij studenten weggezakt lijkt te zijn, wanneer zij een of twee periodes een bepaald theorievak niet hebben gehad. Zij vragen zich af of het ontwikkelen en inzetten van een app waarin studenten tijdens de stageperiode dagelijks gerichte opdrachten krijgen over de theorie er voor kan zorgen dat de theorie niet wegzakt.

LAAN VAN NIEUW OOST INDIË 300 2593 CE DEN HAAG
POSTADRES POSTBUS 93461 2509 AL DEN HAAG
T 070 349 44 58 W WWW.KENNISROTONDE.NL

Wetenschappelijk onderzoek

Er is geen wetenschappelijk onderzoek gevonden dat specifiek ingaat op deze vraag. Wel zijn onderzoeken gevonden die raakvlakken vertonen met de gestelde vraag, zoals onderzoek naar het inzetten van social media tijdens de stage, of het vergroten van betrokkenheid van leerlingen bij de lessen door middel van WhatsApp. Deze zijn hieronder verwerkt. De meeste van deze studies richten zich echter op enkele klassen van een bepaalde school. Dat betekent dat met voorzichtigheid naar dergelijke resultaten gekeken dient te worden en blijft het dus vooralsnog onduidelijk wat de invloed van het werken met apps in het mbo is.

Het inzetten van Social Media tijdens de stage

In 2012 deed Kennisnet onderzoek naar het inzetten van social media in het mbo bij de begeleiding van studenten tijdens de stage, ook wel beroepspraktijkvorming (BPV) genoemd. Studenten die tijdens de BPV begeleiding ontvingen via social media schreven tijdens hun stage een blog waardoor zij bewuster bezig waren met de eigen ontwikkeling. Praktijkbegeleiders waren beter op de hoogte van wat er speelde bij de student, doordat studenten in hun blog zaken beschreven die ze normaliter niet bespraken. Bovendien was er vaker contact tussen docent en student. Hierdoor werd meer begeleiding op maat geboden. De studenten die extra begeleiding kregen via social media, scoorden significant hoger op de praktijkbeoordeling dan de studenten die deze begeleiding niet kregen. Als nadeel werd de extra tijdsinvestering van alle betrokken partijen genoemd (De Ries, Nieuwenhuis, Van der Neut, 2012).

Bij het ontwikkelen of inzetten van een theorie-app kunnen de resultaten van dit onderzoek meegenomen worden. Extra (digitale) individuele begeleiding kan er voor zorgen dat studenten zich bewuster worden van de eigen ontwikkeling, tweezijdige communicatie blijkt daarbij van belang. De docent zou in de begeleiding de voortgang en ontwikkeling binnen de theorievakken kunnen meenemen. Nader onderzoek is nodig om na te gaan of dit dezelfde positieve effecten heeft en wat het effect daarvan is op de uiteindelijke leerresultaten.

Betrokkenheid vergroten met WhatsApp

Dat het werken met digitale apps motiverend werkt voor studenten laten diverse onderzoeken zien naar het inzetten van WhatsApp voor school (Alghazo & Nash, 2017; Bouhnik & Deshen, 2014; Cetinkaya, 2017; Nirgude & Naik, 2017). Werken met WhatsApp zorgt voor een prettig leerklimaat en grotere betrokkenheid van studenten. Studenten zijn meer betrokken bij het beantwoorden van vragen, ook studenten die bijvoorbeeld in een klasdiscussie niet altijd deelnemen. Deelnemers aan dergelijk onderzoek noemen daarnaast als voordelen: de toegankelijkheid van lesmateriaal, de beschikbaarheid van de docent en de continuering van het leren buiten de lesuren (Bouhnik & Deshen, 2014; Cetinkaya, 2017).

Voor het inzetten van een theorie-app zou dit kunnen betekenen dat studenten door het werken met een dergelijke app meer gemotiveerd raken voor het werken met de theoretische lesstof en dat de continuering van het leren doorgaat ook als er geen theoretische lessen zijn. Meer onderzoek is echter nodig om dit te bevestigen.

Nadelen van werken met apps

Wanneer studenten antwoorden intypen in apps kan dit nadelige gevolgen hebben voor het schrijven van formele teksten. Tekstberichten in elektronische communicatie bevatten namelijk vaak incorrecte spelling, grammatica of interpunctie (Verheijen, 2013). Studenten die veel tekstuele aanpassingen gebruiken (zoals bijvoorbeeld 'ff w88' in plaats van 'even wachten') blijken minder goed in het schrijven van formele teksten. Overigens blijken dergelijke studenten juist wel goed in het schrijven van informele teksten, net als wie veel gebruik maakt van smilies (zoals J) in getypte teksten (Rosen et al., 2010).

Een ander nadeel wat uit onderzoek naar voren komt is dat docenten en studenten aangeven dat de hoeveelheid irrelevante berichten die studenten versturen storend is. Net als de aanname van studenten dat docenten via de app continu beschikbaar zijn (Bouhnik & Deshen, 2014; Cetinkaya, 2017).

Voor het inzetten van een theorie-app betekent dit dat er goede afspraken gemaakt moeten worden over het gebruik van deze app door de verschillende deelnemers. Daarnaast dient bewust omgegaan te worden met de hoeveelheid tekst die studenten geacht worden in te typen.

Wat zeggen specialisten?

Om deze vraag te beantwoorden is advies gevraagd aan een tweetal specialisten.

Dr. Jeroen Onstenk, lector Pedagogisch-didactisch handelen in het onderwijs bij Inholland, geeft aan dat opdrachten om het leren in de BPV te versterken alleen zin hebben als ze inspelen op wat er op de stageplek gebeurt, dus niet als het puur vragen vanuit de theorie zijn. Als de app tweezijdige communicatie mogelijk maakt waarbij de docent zijn theorie koppelt aan de praktijkervaringen van de leerling is wel leerwinst te verwachten. In het boekhoofdstuk *Kennis verbinden in werkplekleren* (Onstenk, 2016), wordt dit (los van de toepassing van ICT) verder uitgediept. Voor meer informatie: Jeroen.Onstenk@inholland.nl

Dr. Niek van den Berg, lector Boundary crossing praktijken van opleiders en onderzoekers bij Aeres Hogeschool Wageningen, geeft aan: "Ik raad het af om geïsoleerde theorie - via een app of anderszins - tijdens de stage te activeren. Effectiever is waarschijnlijk om naar aanleiding van ervaringen op de werkplek gedoseerd te herinneren aan gerelateerde theorie. Dan komen theorie en praktijk bij elkaar en is de relevantie groter. Dat levert meer op aan competentieontwikkeling dan bij een accent op voorbereiding op theorietoetsen." Zie bijvoorbeeld het boek *Tussen opleiding en beroepspraktijk. Het potentieel van boundary crossing* van Bakker, Zitter, Beausaert en De Bruijn (2016). Voor meer informatie: n.van.den.berg@aeres.nl

Geraadpleegde bronnen

Alghazo, Y. M., & Nash, J. A. (2017). The Effect of Social Media Usage on Course Achievement and Behavior. *Journal of Education and Practice*, *8*(2), 161-167. Te verkrijgen via: https://eric.ed.gov/?id=EJ1131722

Bakker, A., Zitter, I., Beausaert, S. & De Bruijn, E. (2016). *Tussen opleiding en beroepspraktijk. Het potentieel van boundary crossing.* Assen: Koninklijke Van Gorcum.

Bouhnik, D., & Deshen, M. (2014). WhatsApp goes to school: Mobile instant messaging between teachers and students. *Journal of Information Technology Education: Research*, 13, 217-231. Te verkrijgen via: https://s3.amazonaws.com/academia.edu.documents/44092791/whatsapp_goes_to_school.pdf?AWSAccessKeyId=AKIAIWOWYYGZ2Y53UL3A&Expires=1522921999&Signature=uc7%2FPKlqYvTMKGOvCKxV8iZZnig%3D&response-content-disposition=inline%3B%20filename%3DWhatsApp_Goes_to_School_Mobile_Instant_M.pdf

Cetinkaya, L. (2017). The Impact of Whatsapp Use on Success in Education Process. *The International Review of Research in Open and Distributed Learning*, *18*(7). Te verkrijgen via: http://www.irrodl.org/index.php/irrodl/article/view/3279

De Ries, K., Nieuwenhuis, L., & Van der Neut, I. (m.m.v. M. Jans). Caseverslag EXMO II: Nimeto. BPV begeleiding via social media. IVA beleidsonderzoek en advies. Te verkrijgen via; https://www.kennisnet.nl/kennisnet-onderzoeksdatabank/

Den Ouden, H., & Van Wijk, C. (2007). 'Om vet gaaf op te kicken': over jongerentaal en het gebruik ervan in productadvertenties. *Tijdschrift voor Communicatiewetenschap, 35,* 232-248. Te verkrijgen via: https://www.researchgate.net/profile/H_Ouden/publication/46692285_Om_vet_gaaf_op_te_kicken_over_jongerentaal_en_het_gebruik_ervan_in_productadvertenties/links/57dac84508ae72d72ea35f62.pdf

Nirgude, M., & Naik, A. (2017). WhatsApp Application: An Effective Tool for Out of-Class Activity. Journal of Engineering Education Transformations. Te verkrijgen via: http://journaleet.org/index.php/jeet/article/viewFile/111759/78294

Onstenk, J. (2016). Kennis verbinden in werkplekleren. In: A. Bakker, I. Zitter, S. Beausart, & E. de Bruijn (Red.) *Tussen opleiding en beroepspraktijk. Het potentieel van boundary crossing*. Assen: Van Gorcum

Rosen, L.D., Chang, J., Erwin, L., Carrier, M. & Cheever, N. A. (2010). The Relationship between "Textisms" and formal and informal writing among young adults. *Communication Research* 37(3), 420–440. Te verkrijgen via: https://www.researchgate.net/profile/Mark_Carrier/publication/228918073_The_Relationship_Between_Textisms_and_Formal_and_Informal_Writing_Among_Young_Adults/links/02bfe50eda23757708000000/The-Relationship-Between-Textisms-and-Formal-and-Informal-Writing-Among-Young-Adults.pdf

Verheijen, L. (2013). The effects of text messaging and instant messaging on literacy. *English Studies 94*(5), 582-602. Tegen betaling te verkrijgen via: https://www.tandfonline.com/doi/abs/10.1080/0013838X.2013.795737

Meer weten?

De Kennisrotonde beantwoordde eerder de vraag: Welke factoren zijn van invloed op de kwaliteit van werkplekleren in het beroepsonderwijs? Aansluitend bij de reacties van de specialisten wordt ook hier onder meer verwezen naar het verbinden en verstrengelen van binnen- en buitenschoolse leerervaringen, het belang om over de grenzen van onderwijs en bedrijfsleven systematisch kennis en ervaringen met elkaar in contact te brengen, in te zetten, uit te wisselen, te ordenen en te valideren.

Op diverse plekken wordt aandacht besteed aan het inzetten van digitale middelen in het onderwijs.

- Kennisnet is de publieke organisatie voor onderwijs en ict. In de onderzoeksdatabank staan diverse resultaten van onderzoek naar ICT in het onderwijs.

- Bij ROC de Leijgraaf is onderzoek gedaan naar het gebruik sociale media voor stagebegeleiding. Zie hier de rapportage.

- ROC Midden Nederland heeft een app ontwikkeld om schooluitval te verlagen.

- ROC van Twente maakt gebruik van een app tijdens de BPV. Zie hier het filmpje op Youtube.

Bedrijven die apps leveren voor het onderwijs zijn bijvoorbeeld:

- AppAtSchool

- AppvoorSchool

- OAB Dekkers

Onderwijssector

mbo

Trefwoorden

App, stageperiode, BPV, wegzakken theoretische kennis